

CIK Trebnje

Predmet: slovenščina, 9. Razred; učenje na daljavo

Pripravila: Zlata Kastelic

I. DEL

Zanimiva najdba v Sloveniji

Pred skoraj dvema desetletjema so v enem od petih jarkov v koliščarskem naselju Stara Gmajna na JZ-Ljubljanskega barja pri Vrhniki našli ostanke lesenega kolesa in na os, ki se je snela s kolesa. Slovenski arheologi so menili, da so odkrili prazgodovinsko najdbo, in sicer ostanke dvokolesnega voza, ki ga je vleklo govedo. Njihovo mnenje o starosti najdbe je bilo potrjeno, ko so na dunajskem inštitutu Vera opravili analizo kolesa ter a osnovi le-te umestili najdbo v obdobje 3350-3100 pr. N. št. Torej je bilo na naših tleh najdeno najstarejše časovno določeno leseno kolo na svetu.

Kolo je izdelano iz jesenovega lesa in ima premer 72 cm. Na sredini je debelo 5 cm, proti robu pa je vse tanjše. Sestavljeno je iz dveh plošč, ki sta med seboj povezani s štirimi letvami ; plošči imata na sredini pravokotno odprtino.

Os je izdelana iz hrastovega lesa, dolga je 124 cm in je oglata, le oba konca imata pravokoten presek in se ujemata z odprtino v kolesu. To kaže, da se je os vrtela skupaj s kolesom. Na vsaki strani osi sta ohranjeni še po dve zagozdi.

To prazgodovinsko najdbo je v varovanje prevzel Mestni muzej Ljubljana, ki se bo po temeljitih raziskavah lotil konzervatorskega posega. Do takrat pa jo bodo shranili v barjanskem blatu – torej tam, kjer je preživela že 5000 let.

Prirjeno po članku v Življenje in tehnika, junij 2003

I. DEL

Pozorno preberi gornje besedilo Zanimiva najdba v Sloveniji in odgovori na vprašanja.

1. Kje je bilo objavljeno izhodiščno besedilo? **1/** _____

2. Čemu je pisec napisal to besedilo? **1/** _____

3. Iz katere zgodovinske dobe izvira ta najdba? **1/** _____

4. Kje je spravljena najdba? **1/** _____

5. Če je trditev pravilna, obkroži DA, če trditev ni pravilna, obkroži NE. **4/**

DA, **NE** Arheologi so našli voz.

DA, NE Oba najdena dela sta iz lesa.

DA, NE Oba dela sta okrogla.

DA, NE Oba dela sta se vrtela.

DA, NE Odprtina v kolesu je take oblike, kot je konec osi.

DA, NE Os je iz dveh plošč.

DA, NE Kolo je na sredini tanjše kot na robu.

DA, NE Plošči sta med seboj povezani.

6. V kateri časovni obliki so glagoli v zadnjem odstavku? **1/**

7. Dopolni besedne zveze, iz katerih so nastali naslednji pridevniki. **4/**

Dvokolesni: TAK, KI IMA DVE KOLESI

Lesen: tak _____

Oglat: _____
Jesenov: tak _____

8. Iz zadnje povedi izhodiščnega besedila izpiši samostalnik, ki ima samo ednino. V katerem sklonu je ta samostalnik? Pomagaj si z glagolom JE, npr. moka je ...2

9. Naslednjim pridevnikom pripiši najprej vprašalnico.3/

arheologovo (mnenje) – ČIGAVO?
prazgodovinska (najdba)
pravokotna (odprtina)

10. Iz prvega in zadnjega odstavka prepisi osebna zaimka in pripišite, na koga se nanašata. 4/

Svojlilni zaimek	Nanaša se
GA	voz

11. Besede v oklepaju postavi v pravilno obliko. 2/

Zaradi nepazljivosti so zlomili (prečna, letev).

Arheologi menijo, da še niso izkopali vseh (koliščarsko, naselje).

13. Besede v oklepaju pravilno sklanjaj in zapišite s pisanimi črkami. 6/

Do (BOŽIČ) _____ sem (ROK KOS) _____ iz
(ZALI LOG) _____ na koncu (SALEŠKA DOLINA)
_____ posodila knjigo (SLIKOVNI SLOVAR ZEMLJE)
_____, ki je prevedena iz
(ANGLEŠČINA) _____.

